

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตของผู้กำลังย้ายถิ่น
ผู้ย้ายถิ่นกลับและผู้ไม่ย้ายถิ่น

กิริติ จงแจ่มฟ้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยประชากรและสังคม)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตของผู้กำลังย้ายถิ่น ผู้ย้ายถิ่นกลับและผู้ไม่ย้ายถิ่น

FACTORS AFFECTING CHANGE OF MENTAL HEALTH STATUS AMONG CURRENT MIGRANTS,
RETURN MIGRANTS AND NON-MIGRANTS

กิริติ จงแจ่มฟ้า 5437519 PRPR/M

ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อุมารณ ภัทรวณิชย์, Ph.D., กาญจนา ตั้งชลทิพย์, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพจิตรวมถึงปัจจัยส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้กำลังย้ายถิ่น ผู้ย้ายถิ่นกลับและผู้ไม่ย้ายถิ่น โดยเป็นการศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ในโครงการย้ายถิ่นกับสุขภาพในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2550 โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-31 ปี จำนวน 1,175 ราย ประกอบด้วย ผู้กำลังย้ายถิ่น (Current Migrants) จำนวน 218 ราย ผู้ย้ายถิ่นกลับ (Return Migrants) จำนวน 250 ราย และผู้ไม่ย้ายถิ่น (Non-Migrants) จำนวน 707 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression Analysis) มีวัตถุประสงค์คือ 1.เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตของผู้กำลังย้ายถิ่น ผู้ย้ายถิ่นกลับ และผู้ไม่ย้ายถิ่น และ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตของผู้กำลังย้ายถิ่น ผู้ย้ายถิ่นกลับ และผู้ไม่ย้ายถิ่น

จากผลของการศึกษาพบว่า ผู้กำลังย้ายถิ่น ผู้ย้ายถิ่นกลับ และผู้ไม่ย้ายถิ่น มีการเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพจิตในทางลดลงถึง 3 ใน 5 ส่วน นอกจากนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสุขภาพกาย โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตของทั้งผู้กำลังย้ายถิ่น ผู้ย้ายถิ่นกลับ และผู้ไม่ย้ายถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 การเปลี่ยนแปลงรายได้และการเปลี่ยนแปลงการทำงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตของผู้ย้ายถิ่นกลับ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ขณะที่การเปลี่ยนแปลงสนับสนุนทางสังคมและการไม่ใช้เวลาว่างที่เปล่าประโยชน์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตของผู้ไม่ย้ายถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: สุขภาพจิต / การย้ายถิ่น / วัยแรงงาน / การเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิต

**FACTORS AFFECTING CHANGE OF MENTAL HEALTH STATUS AMONG
CURRENT MIGRANTS, RETURN MIGRANTS AND NON-MIGRANTS**

KEERATI JONGJAMFA 5437519 PRPR/M

M.A. (POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: UMAPORN PATARAVANICH, Ph.D.,
KANCHANA TANGCHONLATIP, Ph.D.**ABSTRACT**

This study was conducted as quantitative research with the purposes of investigate the change of mental health conditions and the factors affecting the changes of mental health conditions among migrants, return migrants, and non-migrants. This longitudinal study was carried out using secondary data gathered from the Kanchanaburi Demographic Surveillance System project "Migration Vs. Mental Health". The data were collected by the Institute for Population and Social Research, Mahidol University during the period from 2005 - 2007. The population consisted of 1,175 persons aged between 15 - 31 years old, which included 218 current migrants, 250 return migrants, and 707 non-migrants. The data obtained were analysed using descriptive statistics: frequency, percentage, median, and multiple regression analysis. The purposes of this study were to 1) study the changes of mental health conditions of current migrants, return migrants, and non-migrants; and 2) to identify factors affecting changes of mental health conditions among migrants, return migrants, and non-migrants.

The results of the study showed that three-fifth of all the migrants, return migrants, and non-migrants incurred declining changes of mental health conditions. Moreover, the factors affecting changes of mental health conditions included the changes of physical health, which showed positive relationship in regard to the changes of mental health conditions of the migrants, return migrants, and non-migrants at a statistical significance level of 0.01, while income and job functional changes correlated in a positive direction with the changes of mental health of return migrants at a statistical significance level of 0.05, changes in social support and the ineffective of time use had a direct relationship with the changes in the mental health of non-migrants with a statistical significance level of 0.05.

**KEY WORDS: MENTAL HEALTH/ MIGRATION/ WORKFORCE AGE/MENTAL
HEALTH CHANES**

93 pages